

ISSN (Online) 2560-4708

75 година победе над фашизмом у II светском рату

ВАЗДУХОПЛОВНИ

Издаје: Удружење пензионисаних војних летача
и падобранаца Србије. ЗЕМУН, Штротсмајерова број 1

www.udruzenjepvlps.org

БИЛТЕН

Број 106, октобар 2020.

ЗДРУЖЕНА ВЕЖБА „САДЕЈСТВО 2020“

Највише званице прате здружену вежбу
„Садејство 2020“ са свечане осматрачнице

Председник Републике и врховни командант Војске Србије Александар Вучић присуствовао је Здруженој тактичкој вежби са бојевим гађањем „Садејство 2020“ на Привременом полигону „Пештер“. Вежби су присуствовали председница Владе Србије Ана Брнабић, МО, министар унутрашњих послова, министар Расим Љајић, начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић и други.

Председник и врховни командант Вучић најпре је захвалио војницима, подофицирима, официрима и честитао свима из Министарства одбране, министру одбране, начелнику Генералштаба Војске Србије, као и свима који су спремали данас ову вежбу коју, како је истакао, у многим детаљима „нисмо могли да изведемо ни у доба велике Југословенске народне армије“.

Командант Ратног ваздухопловства и ПВО генерал-мајор Душко Жарковић уручио је председнику Вучићу макету авиона МиГ-29, а министру одбране Александру Вулину макету хеликоптера Ми-35.

Динамике вежбе била је интересантна уз ангажовање
великог броја борбених средстава

У СПОМЕН РУСКИМ ВETERАНИМА

Споменик руским ратним ветеранима на Авали, погинулим
19. 10. 1964. године при доласку на 20 годишњицу ослобођења

Сваког 20. октобра на Авали обележавамо и сећамо се трагичне погибије руске делегације која је 1964. године страдала приликом доласка на обележавање 20. годишњице ослобођења Београда у Другом светском рату. Чланови руске делегације изгубили су живот у авионској несрећи. Игром судбине, маршал Бирјузов и генерал Жданов изгубили су живот наомак Београда, у чијем су ослобађању учествовали 20 година раније и дали велики допринос ослобођењу Београда.

У име Владе Србије венац је положио државни секретар Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Зоран Антић. Венце су положили и представници Војске Србије и РВ и ПВО, амбасаде Русије, Белорусије, Азербејџана и Казахстана, представници СУБНОР-а, Општине Вождовац, као и удружења грађана.

Поводом Дана ослобођења Београда у II светском рату, помоћник градоначелника Андреја Младеновић положио је венац на Споменик совјетским ветеранима на Авали. Он је истакао да је сваки 20. октобар посебан датум за град Београд.

Представници Амбасаде Руске Федерације, града Београда,
РВ и ПВО и СУБНОР-а положили су венац 20.10.2020. године

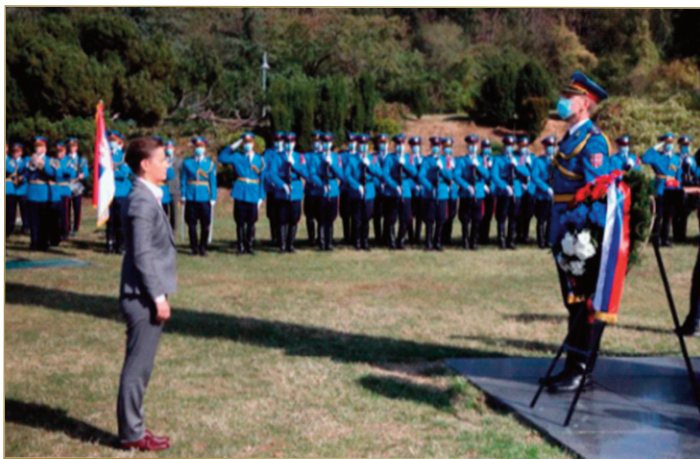
ДРЖАВНА КОМЕМОРАТИВНА СВЕЧАНОСТ НА СТРАТИШТУ У ЈАЈИНЦИМА

У Меморијалном парку у Јајинцима одржано је 4. октобра 2020. године комеморативно окупљање посвећено Дану сећања на страдање Срба, Рома и Јевреја и очувању достојанственог сећања на више десетина хиљада жртава у Другом светском рату на овом стратишту код Београда.

Државну комеморативну свечаност предводила је председница Владе Србије Ана Брнабић која је положила венац и уписала се у Спомен-књигу.

Премијерка Брнабић у свом обраћању истакла је да “бранећи независност, слободу и интересе Србије, следимо примере предака и исписујемо још једно поглавље у слободарској историји наше земље”. Премијерка је нагласила да настављамо самоуверено да чувамо антифашистичке вредности и да “пламен слободе Србије наставља и наставиће вечно да живи”.

После церемоније полагања венаца, скупу се обратио и председник Удружења „Јасеновац“ Милинко Чекић који је преживео усташки логор.

Председница Владе Србије прима рапорт од командира свечане јединице гарде Војске Србије у Јајинцима

Споменик стрељаним родољубима из логора Јајинци и жртвама фашистичког терора

Комеморативном скупу присуствовали су министри у Влади Србије, државни секретар у Министарству одбране Александар Живковић, пуковник Жељко Гавриловић, заменик команданта Гарде Војске Србије, представници Града Београда, дипломатског и војно-дипломатског кора, ромских и јеврејских организација, некадашњи заточеници логора смрти током Другог светског рата, ратни ветерани.

Јајинци су највеће место страдања у Другом светском рату у Србији, јер су нацисти од 1941. до 1944. године на том месту убили више од 60.000 људи - Срба и Јевреја, припадника Народноослободилачког покрета, антифашиста и оних који се нису мирили са окупацијом земље и пружали отпор окупатору.

Меморијални парк у Јајинцима, у оквиру ког се налази и споменик страдалим, отворен је 20. октобра 1964. године, поводом две деценије од уласка партизанских снага у Београд.

ВАЗДУХОПЛОВНА ХРОНОЛОГИЈА

- **1. новембра 1919. године**, у Београду је основана прва Метеоролошка станица за потребе ваздухопловства.

- **1. новембра 1923. године**, у Петроварадину је основана метеоролошка секција Прве ваздухопловне команде. У ВС овај датум се обележава као Дан метеоролошке и навигацијске службе.

- **1. новембра 1923. године**, формирана је прва Балонска чета у ваздухопловству Краљевине Југославије.

- **2. новембра 1911. године**, лист Застава је објавио текст под насловом Србин Крилатић у којем је писало: “Равно пре сто година био је Србин Крилатић (авијатичар) Крашковић на гласу”. У листу Маџар Курир од 15. септембра 1811. године читамо да је он са својим другом Менером летео у Будимпешти и Пожуну.

- **6. новембра 1940. године**, после италијанског бомбардовања Битоља, појачане су мере опреза и подигнут је степен приправности јединица. На аеродром Мостар, где је било и седиште команде Приморске војне области, упућена је из Београда на борбено дежурство елитна 102. ловачка ескадрила из Шестог ловачког пука, наоружана авионима Ме-109Е са задатком да непрекидно патролира дуж Јадранског мора у циљу спречавања изненадног напада италијанске авијације.

- **6. новембра 1945. године**, полетео је први авион са ознакама нове Југославије на редовној међународној линији Београд – Праг. Био је то Ц-47 Југословенског РВ.

- **10. новембра 1948. године**, у Београду је основано предузеће за израду авионских мотора 21 МАЈ (ДМБ).

- **10. новембра 1970. године**, ЈАТ је први пут у својој историји превезао милион путника у току једне године.

- **10. новембра 1974. године**, започео је ЈАТ-ов први лет око света авионом Б-727 на рути: Београд - Бејрут - Бомбај - Сингапур - Токио - Хонолулу - Лос Анђелес - Њујорк - Лондон, који се завршио слетањем у Београд 29. новембра.

- **11. новембра 1944. године**, формирана је пријемна комисија за попуну команди и јединица Групе ваздухопловних дивизија.

- **11. новембра 1945. године**, формиран је Ваздухопловно-медицински институт (ВМИ).

- **12. новембра 1902. године**, Коста Милетић је завршио школовање у Аеронаутичкој техничкој школи у Петрограду.

- **24. новембра 1962. године**, формиран је први ракетни пук противваздушне одбране у југословенском РВ и ПВО.

- **26. новембра 1908. године**, Указом министра војног ђенерала Степе Степановића, установљена је Голубија пошта.

- **26. новембра 1999. године**, преминуо је генерал Михајло Николић-Кајле, последњи живи пилот бранилац Београда 6. априла 1941. године.

- **28. новембра 1949. године**, формиран је 198. јуришни пук чије традиције наставља и негује 98. ваздухопловна бригада.

- **Крајем новембра 1841. године**, калфа Манојло покушао је да са крова Ђумрукане (Царинарнице) у Београду на обали Саве, полети справом сопствене конструкције. Манојло је прелетео преко глава бројних посматрача, али се убрзо срушио у снежни нанос.

РАТНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО И ПВО НА ЗДРУЖЕНОЈ ВЕЖБИ “САДЕЈСТВО 2020”

Здружема тактичка вежба са бојним гађањем „Садејство 2020“ одржана је 10. октобра 2020. године, уз присуство председника РС и Врховног команданта ВС Александра Вучића, највишег државног и војног руководства и гостију, на привременом полигону „Пештер“. Учествовале су здружене снаге ВС – јединице РВ и ПВО, КоВ и специјалних снага. Ангажовано је 2.800 војника и старешина, 150 борбених средстава и 40 ваздухоплова.

Руководилац здружене тактичке вежбе био је заменик команданта РВ и ПВО бригадни генерал Жељко Билић.

Вежбовна просторија налазила се у захвату лимско-пештерског операцијског правца, на источним падинама планине Гиљева, на 1360 метара надморске висине. Вежба је изведена под претпоставком: ОС непријатеља координираним активностима извршиле су оружану агресију и привремено окупирале југозападни део наше територије. Те снаге еквивалента две борбене групе организовале су одбрану на линији: Сјеница-Нова Варош-Чајетина-Бајина Башта и очекујући довођење нових снага из дубине оперативног распореда ради одржавања достигнуте линије. Наше здружене снаге изводиле су нападну операцију ради протеривања снага непријатеља, заштите становништва и успостављања мира и стабилности. Са командног места здружених снага руковођено је дејствима и командовано ангажованим снагама, по моделу вежбе са седам секвенци.

(1) Вежба је почела дејством АРЈ за ПВД ради уништења уочених непријатељских ваздухоплова, остваривања превласти у ваздушном простору, спречавања изненађења, заштите снага и објеката у зони операције од дејства из ваздушног простора и стварања повољних услова здруженим снагама за извођење нападне операције. Ангажоване су артиљеријске батерије ПВО ПАСАРС и ПАНЦИР и једно ракетно одељење Стрела - 2М.

(2) Извиђање борбеног распореда непријатеља из ваздуха вршиле су беспилотне летелице СН 92, „Врабац“ и дрон.

(3) За контролу и заштиту ваздушног простора и за ловачку заштиту авијацијских снага у току

ПАСАРС

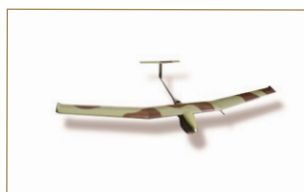
Стрела “М

ПАНЦИР

Дрон СН-92

Беспилотна летелица “Врабац”

Дрон АР 104-Ц

Ловац МиГ-29

Радар ТПС 70

“Орлови” у лету

“Супер Галеб” Г-4

Борбени хеликоптер Ми-35

Борбени хеликоптер “Гама”

РС ПВО КУБМ

Транспортни авион Ан-26

Хеликоптер Ми-17

Хеликоптерски десант

извођења операције употребљени су авиони МиГ-29.

Групе ЛБА дејствовале су по главним комуникацијама и снагама у непријатељевој дубини у циљу изолације војишта.

(4) Артиљеријско-ракетна подршка дејстава борбене групе вршиле су батерије „Нора-Б52“, „Гвоздика“, „Огањ“ М-17.

(5) Борбена авијација и борбени хеликоптери дејствовали су по предњем крају непријатеља: авиони МиГ-29 по циљевима на земљи са ракетама С-8; авиони „Супер Галеб“ Г-4 по непријатељевим циљевима на земљи; хеликоптери Ми-35 вођеним противоклопним ракетама „Атака“ и топовима ГШ-23 мм; хеликоптери Ми-17В5 неођеним РЗ С-8 и хеликоптери „Гама“ ХН-42/45 вођеним противоклопним ракетама.

(6) Дејства главних снага на основном правцу, а заштиту од дејстава из ваздуха у току напада вршио је модернизовани ракетни систем за ПВД КУБ. За противваздухопловну одбрану борбене групе, падобранског и хеликоптерског десанта од изненадног извиђања и дејства из ваздушног простора ангажовано је и једно борбено возило „ПАНЦИР“.

(7) Ради овладавања комуникацијама на правцу довођења свежих снага непријатеља у дубини непријатеља изведен је специјални падобрански десант група од 30 падобранаца из 63. падобранске бригаде.

У циљу потпуног овладавања простора изведен је хеликоптерски десант специјалних снага у зону операције, са задатком уништења заосталих снага непријатеља. Хеликоптери Ми-17, Ми-8, Ми-35 и Х-145 у вертикалном маневру уз непосредну заштиту борбених хеликоптера Ми-35 вршили су десант и превозили специјалне снаге 72.бр СО и 63.падбр.

Здруженом тактичком вежбом представљен је део способности јединица Војске Србије у извођењу операција здружених снага. Приказана је оспособљеност дела јединица ВС за извођење ваздухопловних и противваздухопловних дејстава, ваздухопловне ватрене подршке, нападне операције јединица КоВ и десанта специјалних снага.

Златомир Грујић

„БЛОКАТОРИ“ РУСКИХ С-400

Британија и Италија тестирале дронове против руског ПВО система

Краљевско ратно ваздухопловство Велике Британије је заједно са италијанском компанијом „Леонардо“ тестирало аутономни рој беспилотних летелица „Брајт клауд“, намењених да обманују радаре интегрисаног система противваздушне одбране противника, пише „Драјв“. С тим у вези, амерички часопис „Нешенал интерес“ је у октобру писао да би Британија могла да научи да „блокира“ рад руских противавионских ракетних система С-400 „Тријумф“. Према писању „Драјва“, „Брајт клауд“ делује као радиоелектронски „мамац“ за непријатељске радаре ПВО и наводи да подаци дрона могу да се пуне са ловаца пете генерације Ф-35 Лајтнинг II. Тај амерички часопис истиче да су „пакети-замке били програмирани и оријентисани на заједнички рад, како би створили максималну забуну“.

Непробојна комбинација: С-400 и С-300 постају још моћнији

Истовремено, часопис пише да су „Брајт клауд“ средства за некинетичко уништавање непријатељских система ПВО, који би могли да се употребе заједно са другим оружјем, између осталог, ракетним. Додаје се да је реч о стандарном пригушивачу, који користи дигиталну меморију радио-сигнала и да „такав уређај прво детектује радарске импулсе који долазе са платформе непријатеља“, након чега репродукује сигнале одговора.

Закључак часописа је да се ројеви дрона, способних за извршавање многобројних мисија, приближавају томе да постану кључна компонента будућих борбених операција. „Драјв“ у вези са тиме подсећа да је крстарећа ракета класе „ваздух-земља“ SPEAR-EW, коју су развиле европске компаније „МБДА“ и „Леонардо“, такође способна да превари противничка средства ПВО. Према извештају компаније „Стратфор“, објављеном у јулу 2019. године, руски противавионски ракетни систем С-400 „Тријумф“ рањив је на масовни непријатељски напад. (*rs.sputniknews.com*, 12.10.2020)

РУСИ ПРЕДСТАВИЛИ ХЕЛИКОПТЕР БУДУЋНОСТИ

Руски стручњаци завршили су пројекат развоја хеликоптера са мотором на хибридни погон, а којим ће управљати систем вештачке интелигенције. Нова технологија ће омогућити интеграцију хибридног мотора, система за електроинженерски пренос, напредног система за пилотирање летелицом и комбинованим управљањем која ће у ствари представљати синергију пилота и система са вештачком интелигенцијом. „Претпоставља се да ће овакви системи обезбедити далеко ефикаснију употребу летелица када су у питању медицинске евакуације повређених и угрожених или примена хеликоптерске технике у операцијама потраге и спасавања“. Хеликоптери будућности који буду користили ову технологију биће способни да остану у ваздуху и до седам сати, као и да за само седам минута пређу растојање од 50 километара, док истовремено превозе две настрадале особе или један медицински модул и два лекара. „Даљи рад на пројекту биће усредсређен на развој интегрисаног електроинженерског система и опреме, који ће бити део тродимензионалног демонстратора хеликоптерске летелице будућности“.

Уз цивилну, развија се и верзија хеликоптера која може да носи оружје. Пре свега ракете, затим тешке митраљезе који ће бити повезани са радаром за нишањење смештеним у визуру пилота на гласовну команду ће дејствовати по циљевима.

Први серијски хеликоптери овог типа очекују се за две године. *Извор: РТС, 3. октобар 2020. године.*

ВАЗДУХОПЛОВНЕ ВЕСТИ ИЗ СВЕТА

Боинг испоручује стоти П-8А „Посејдон“ направљен за америчку морнарицу

Америчка морнарица добила је од Boeing-а свој 100. авион П-8А. То је доказани морски патролни авион са више мисија дугог домета, способан за операције широког подручја, поморства и приобаља. Војни дериват авиона Боинг 737 Некст-Генерацион, П-8 комбинује врхунске перформансе и поузданост са напредним системом мисије који обезбеђује максималну интероперабилност у бојном простору. Боинг је такође испоручио 12 авиона краљевском аустралијском ваздухопловству, два британском краљевском ваздухопловству и осам П-8И индијској морнарици. Више ескадрила америчке морнарице распоређено је са П-8А Посејдон, а индијска морнарица и Краљевско аустралијско ратно ваздухопловство такође изводе мисије са П-8. (<https://boeing.mediaroom.com>)

РАФ-у испоручен први П-8А Посејдон

Боинг је испоручио први од девет поморских патролних авиона П-8А Посејдон (МПА) Краљевском ваздухопловству Уједињеног Краљевства (РАФ). Посаде РАФ-а започеле су летачку фазу обуке на Посејдону МРА Мк1 (П-8А). (<https://boeing.mediaroom.com>)

Шпанско ваздухопловство набавља 24 авиона Пилатус ПЦ-21

Шпанско ваздухопловство, Ејерцито дел Аире, треће је европско ваздухопловство које се определило за швајцарски ПЦ-21, следеће генерације. (<https://aviationtribune.com/>)

Локид Мартин испоручио 500-ти Ф-35

Овом испоруком надмаше је рекорд од 134 примерка овог авиона из претходне године, 354 је у верзији F-35A, 108 STOVL (Short Take-off and Vertical Landing) F-35B и 38 palubnih F-35C. До сада су USAF, Морнарица (USN) и Амерички марински корпус (USMC) добили 353 авиона, партнери у програму Joint Strike Fighter 92 авиона, а кроз програм Foreign Military Sales (FMS) је испоручено 55 F-35. Локид Мартин је подсетио да се испорука 500 Ф-35 поклапа са постизањем 250.000 сати налета ових авиона у свету. (Б-92)

Француско ваздухопловство добило прву ваздушну цистерну КЦ-130Ј Супер Херкулес

Локид Мартин испоручио је први од два авиона за пуњење ваздухоплова у лету КЦ-130Ј Супер Херкулес представницима француског ваздухопловства. (https://aviationtribune.com)

Промоција авиона Аирбус Ц295

Приказан је Аирбус Ц295, који је купила влада Канаде за ваздухоплов за трагање и спасавање Краљевских канадских ваздухопловних снага (РЦАФ) (https://aviationtribune.com)

Промоција авиона летелица КЦ-390

Португалија је потписала уговор о куповини пет летелица КЦ-390, а бразилско ваздухопловство је већ добило први примерак овог авиона. (https://aviationtribune.com)

Хрватска набавља 12 борбених авиона

Хрватски министар одбране објавио је да Хрватска набавља 12 борбених авиона. Добила је четири понуде. САД нуде нови Ф-16 блок70, Шведска Хрватима понудила нови авиона Грипен Ц/Д, Француска нуди половни модел авиона Рафал, а Израел нуди половни модел Ф-16, блок 30. (INDEX.HR NEDELJA, 4.10.2020).

Катар купује америчке борбене авионе Ф-35

Катар је последњих недеља поднео званични захтев Сједињеним Државама за куповину борбених авиона 5. генерације Ф-35. (*Pojtepec*)

ISSN (Online) 2560-4708

Ваздухопловни билтен излази месечно у електронској форми. Намењен је члановима УПВЛПС, ваздухопловним ветеранима и љубитељима ваздухопловства. Уређење и припрема: Златомир Грујић и Милан Ракић.
Е-пошта: zlgrujic@gmail.com www.udruzenjepvlps.org